

výslovného předpisu nároky takové přísluší tedy uplatňovati řádným pořadem práva a stejný předpis je obsažen v § 219 pošt. řádu, vydaného na podkladě § 27 odst. 2 pošt. zák. a vyhlášeného nař. býv. min. obch. z 22. září 1916 č. 317 ř. z. Se zřetelem k tomu je ovšem příslušnost nss-u vyloučena.

Č. 10.560.

Školství (Slovensko): * Vydržovatelem církev. školy lidové ve smyslu zák. čl. XXXVIII:1868 je církevní obec i tehdy, nese-li udržovací náklad na škodu tu obec místní.

(Nález ze dne 22. května 1933 č. 21.277/32.)

Prejudikatura: Boh. A. 10.546/33.

Věc: Josef E. v Malackách proti zemskému úřadu v Bratislavě o správcovský přídavek.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Ve schůzi obecního zastupitelstva v J., konané 22. října 1930, byla zamítnuta žádost Josefa E., býv. správce řím.-kat. církevní lidové školy v J., o poukázání správcovského přídavku podle § 15 zák. č. 104/26 za roky 1926 až 1928 v úhrnné částce 2.700 Kč z těchto důvodů: »Správcovský přídavek je povinen hraditi udržovatel školy, kterým jest řím.-kat. církev, neboť za udržovatele školy nutno ve smyslu platných předpisů pokládati toho, kdo je oprávněn školu spravovati a kdo nabyt od státu práva školu zřídit. Ostatní případní přispívatelé jsou jen podporovateli, a to jen ohledně těch položek nákladů, k jichž úhradě se výslovně zavázali.«

Proti tomuto usnesení odvolali se k okresnímu úřadu v Malackách jak uvedený správce školy, tak i katol. školská stolice v J. V odvoláních bylo souhlasně dovozováno, že udržovatelem školy je politická obec, protože hradí veškerý náklad osobní i věcný na školu a vybírá i školskou daň, kdežto církevní stolice nemá ze školy žádných příjmů a také žádného majetku, z kterého by požadovaný přídavek mohla uhraditi.

Okresní úřad v Malackách výměrem z 27. listopadu 1930 zrušil usnesení obecního zastupitelstva a vyslovil, že politická obec je zavázána poskytnouti odvolateli správcovský přídavek. V důvodech bylo uvedeno, že udržovatelem řím.-kat. školy v J., která sice církevní vrchností byla zřízena a na kterou tato ve srozumění s politickou obcí dozírá, jest politická obec, protože tato všechny požitky učitelů jakož i věcný náklad platila a platí, vyměřuje a vybírá zákonitou školskou daň a udržování školy dosud se nezřekla, kdežto řím.-kat. církev nemá žádných příjmů ze školy a také majetku, z kterého by mohla přídavek vypláceti.

K odvolání obce J., v němž tato uplatňovala tytéž důvody, jaké uvedeny byly v jejím usnesení z 22. října 1930, zrušil zemský úřad v Bratislavě výměrem z 9. ledna 1931 rozhodnutí okresního úřadu a uznal, že přídavek má hraditi řím.-kat. církev v J., protože podle zák. č. 104/26 správcovský honorář učitelů na školách církevních jest povinen hraditi udržovatel, tímto však je vždy ten, komu bylo uděleno právo školu zří-

diti a ji spravovati, nikoliv však vypomahatel, podporovatel školy, jakým je politická obec J.

Rozhoduje o stížnosti uvažoval nss takto:

Na sporu jest otázka, koho sluší pokládati za udržovatele ve smyslu zákonů platných na území býv. Uherska. Žal. úřad má za to, že vydržovatelem je ten, komu bylo uděleno právo školu zříditi a spravovati. Stížnost naproti tomu zastává stanovisko, že vydržovatelem je ten, kdo nese náklad na vydržování školy ludové. Nss neuznal stanovisko stížnosti důvodným.

Podle § 9 zák. čl. XXXVIII:1868 jsou národní vyučovací ústavy buď veřejné aneb soukromé. Veřejné mohou býti zřizovány podle § 10 cit. zák. čl. způsobem v zákoně předepsaným náboženskými společnostmi, spolky a soukromníky, obcemi a státem. Podle § 11 tohoto zák. článku mohou náboženské společnosti zřizovati a vydržovati z vlastních prostředků školy, mohou k zřízení a vydržování takových vyučovacích ústavů požadovati příspěvky od svých věřících, mohou voliti samy učitelstvo těchto škol a určovati jeho platy. Podle § 9 zák. čl. XXVIII:1876 podléhají církevní školy obci náboženské, a jest v každé náboženské obci, která »vydrží« školu, zříditi školskou stolicí, do jejíž působnosti náleží mimo jiné podle § 13 odst. 2 cit. zák. čl. XXVIII:1876 a podle ustanovení vrchnosti církevní, povolané ke správě věcí církevních škol, volba učitelů, dozor nad správou školních fondů a péče o vyplácení požitků učitelských. Podle § 12 zák. čl. XXVII:1907 ve znění zák. čl. XVI:1913 mohou vydržovatelé školy žádati o udělení státní podpory k doplnění platu učitelstva.

Z ustanovení těch vysvítá jednak, že zákonodárství zná udílení obecného vyučování buď veřejnými ústavy vyučovacími a soukromým způsobem, jednak, že připouští udílení veřejného vyučování jen za předpokladů v zákoně stanovených. V uvedených ustanoveních užívá zákonodárství, pojednávajíc o veřejném vyučování promiscue pojmů »náboženské společnosti« a »vydržovatelé«. Vzhledem k tomu však, že uvádí § 10 zák. čl. XXXVIII:1868 taxativně subjekty, kterým po zákonu přísluší právo zřizovati veřejné školy národní, nemůže býti pochybnosti o tom, že oba tyto výrazy vyjadřují a označují týž právní pojem, a že míní jimi zákonodárství subjekty oprávněné k držení školy, čili jinými slovy ony subjekty, které mají oprávnění poskytovat vyučování ve školách ludových jako veřejných ústavech vyučovacích za dozoru státní správy školské.

Při tom není ovšem pro otázku, koho sluší považovati za onen oprávněný subjekt jediné rozhodnou skutečnost, kdo nese náklad spojený s vydržováním škol těch, a nelze v tomto momentu spatřovati výhradný charakterizační prvek právního pojmu »vydržovatelé« škol ve smyslu zákona. Náзор tento podporuje také znění § 25 odst. 2 zák. čl. XXXVIII:1868, který předpokládá existenci církevních škol ludových, které jsou vydržovány ze jmění a příjmů obce.

V daném případě není sporu o tom, že jde o církevní školu ludovou s vlastní církevní správou. Žádná ze stran na sporu zúčastněných netvrdí, že by škola byla pozbyla původní své povahy školy církevní, naopak připouští řím.-kat. školská stolice ve svém odvolání k okresnímu

úřadu v Malackách z 20. listopadu 1930 výslovně, že vykonává dozor nad školou a že ji tedy spravuje. Jest proto míti za to, že vydržovatelem školy jest obec církevní.

Podle §§ 6 a 7 zák. čl. XXVII:1907 jest vydržovatel církevní školy povinen vypláceti svému učiteli plat. Učitel je v právním a služebním poměru ke školské stolici. Na tomto právním stavu nemění nic ani skutečnost, zda a pokud přispívá na udržování školy té obec místní. Otázka tohoto přispívání místní obce je výhradně otázkou právního poměru mezi obcí politickou a mezi církví a nemůže učitelská osoba z tohoto poměru dovozovati žádná práva pro sebe. Naopak může své platové nároky uplatniti toliko vůči svému služebnímu pánu reprezentovanému školskou stolicí, a to i tehdy, hradí-li výlohy na školu tu obec politická. Mohl tudíž i st-1 jako učitel církevní školy ludové uplatňovati svůj nárok na poskytnutí t. zv. správcovského přídatku podle § 15 zák. č. 104/26 nikoliv přímo vůči politické obci, nýbrž jen proti školské stolicí. Nemohlo býti tudíž nař. rozhodnutím porušeno jeho subj. právo, když bylo vysloveno, že st-li nárok vůči politické obci nepřisluší.

Č. 10.561.

S a m o s p r á v a o b e c n í: I. Zákon č. 77/27 Sb. neomezuje obec, aby výši přírážek vypočetla pouze na základě úroků a splátek, které se stanou splatnými teprve v rozpočtovém roce; zákon naopak chce obci umožniti, aby při tom přihlížela i k nedoplatkům na úrocích a splátkách z let dřívějších, pokud jsou dány ostatní předpoklady odst. 5 § 1. — II. Pro určení výše nejvýše přípustné přírážky ve smyslu § 1 odst. 5 zák. č. 77/27 rozhoduje jedině potřeba v dotyčném správním roce pro úroky a splátky ze zápůjček, až do platnosti tohoto zák. platně uzavřených, pojatá pravoplatně do obecního rozpočtu.

(Nález ze dne 23. května 1933 č. 17.983/32.)

V ě c: Firma Bodener Kohlenwerke Aktiengesellschaft v D. (adv. Dr. Kar. Grünbaum z Prahy) proti zemskému výboru v Praze o obecní přírážky.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušují pro nezákonnost.

D ů v o d y: Obecní zastupitelstvo v H. usneslo se dne 13. listopadu 1927, resp. dne 11. listopadu 1928, že bude vybírat na léta 1928, pokud se týče 1929, 103%ní přírážku k dani domovní a 300%ní přírážku k ostatním daním přírážkám podléhajícím.

Odvolání stěžující si společnosti byla osk-í ve F., v dalším postupu instančním pak nař. rozhodnutími zamítnuta a to, pokud jde o rok 1928, z těchto důvodů: »Předmětem sporu vzneseného společností jest otázka přípustnosti 300% obecní přírážky k daním kromě činžovní s hlediska ustanovení § 1 al. 5 zák. č. 77/27. Společnost vytýká především, že obec počítá při kalkulaci výše přírážkové s příliš nízkým základem daňovým. Konaným šetřením bylo zjištěno, že jen výdělková daň zvláštní činila pro rok 1926 v obci H. 97.466 Kč (t. zv. neredukované tangenty). Vzhledem k snížení sazby této daně výdělkové z 10% na 8% lze počítati jen